

گزارش کنفرانس بین‌المللی مناطق جنگ‌زده

خلاصه شده از گزارش ارائه شده توسط
مسئول اجرایی کنفرانس

بخصوص در مسیر مردمی کردن بازسازی و استفاده صحیح و کامل از این نیروی عظیم انقلابی به روشهای بسیار جالب و جدیدی دست یافته‌اند استفاده گردد تا برخورد عقاید این اساتید و متخصصین و بحث و تبادل نظرها بتواند باین دستیابی کمک نماید.

ریاست عالی کنفرانس را برادر مهندس موسوی نخست‌وزیر کرد عضو شورایی عالی ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ‌زده و خود مهندس معمار و مدرس و متخصص در این زمینه می‌باشند بعهده گرفته و وزیر محترم کشور، امور خارجه، مسکن و شهرسازی، ارشاد اسلامی، فرهنگ و آموزش عالی، جهاد سازندگی، برنامه بودجه و مسئول کنفرانس مسئولیت شورایی کنفرانس را عهده دار شدند و مسئولیت اجرایی برگزاری کنفرانس به سرپرست دانشکده هنرهای ریبا محول شد.

ستاد اجرایی کنفرانس تصمیم گرفت کنفرانس را از تاریخ ۱۵ تا ۲۵ اسفند ماه در دانشگاه تهران توأم با بازدید از مناطق جنگ‌زده برگزار نماید و براین اساس تقریباً "اطلاعات و دعوت‌نامه‌های شرکت در کنفرانس برای دانشگاههای معتبر سرتاسر دنیا ارسال گردید و با آنکه مدت کوتاهی برای دریافت مقالات تعیین شده بود با توجه به وضع ناهنجار مراسلات پستی که بعضی کشورهای عربی بخصوص خلاف همه مقررات بین‌المللی برای ما بوجود آورده‌اند حدود ۱۶۰ مقاله و خلاصه مقاله علمی تا مهلت مقرر از خارج حدود ۳۰ مقاله

از مهمترین اثرات فیزیکی جنگ تحمیلی بر کشور ما تخریب‌های گسترده مناطق جنگ‌زده است که بازسازی آنها بدون شک یکی از اصول و موارد مهم برنامه‌ریزی و جذب بودجه‌های مملکتی و بازسازی و نوسازی در حین جنگ نیز خود یکی از مفاخر و خصوصیات انقلاب اسلامی ما است.

صرف بودجه‌های عظیم در طی چندین سال برای بازسازی خرابیهای وحشیانه دشمن ددمنش ما، در مسیر صحیح و درست چه از نظر اقتصادی و چه شرایط اقلیمی مسئله‌ای است بس مهم و تاکید‌آمده بزرگوار ما که "بازسازی را هم چیزی مثل جنگ بدانید" نیز مبین و موید این مطلب است و نیازه برنامه‌ریزی اصولی و همکاری و همگامی همه جانبه دستگاههای اجرایی و مردم میهن اسلامی را مبرهن میسازد. بخاطر بررسی موضوع فوق بهره‌گیری از تجربیات دیگر، بخصوص کسانی که سالها درگیر مسئله بازسازی مناطق جنگ‌زده کشور خود بوده‌اند و به نقد و بررسی گذاشتن آنچه که ما تاکنون در طی جنگ با وجود مشکلات فراوان انجام داده‌ایم و دستیابی به بهترین و صحیح‌ترین روشها حدود دو سال پیش تصمیم گرفته شد کنفرانس علمی بین‌المللی در این زمینه در دانشگاه تهران برگزار گردد و در آن از تجربیات عموم اساتید و متخصصین ورزیده دنیا و کارشناسان و مجریان کشور خودمان که تجربیات ارزنده و فراوانی در این مدت کسب کرده و

INTERNATIONAL
CONFERENCE ON
RECONSTRUCTION
OF THE WAR-DAMAGED AREAS

University of Tehran, Iran 6-16 March 1986
کنفرانس بین المللی بازسازی
مناطق جنگ زده
۱۳۶۴ اسفندماه ۱۵-۱۶

دانشگاه تهران

از داخل بدبیرخانه کنفرانس واصل شد که هیات داوران که از اساتید دانشگاه تهران، دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه شیراز و متخصصینی از وزارت مسکن و شهرسازی و وزارت جهاد سازندگی بودند تعداد ۵۰ مقاله‌ارسانی را جهت ارائه و بحث و بررسی در کنفرانس انتخاب نمودند. سایر افراد علاقه مندی که مقالات آنان پذیرفته نشده بود در صورت تمایل می‌توانستند با مخارج خود در کنفرانس شرکت جویند که تعداد ۱۶ نفر از اساتید و متخصصین کشورهای آمریکا، ژاپن آلمان غربی، هلند و ترکیه و کره جنوبی علاوه بر میهمانان اصلی مدعو در کنفرانس شرکت جستند.

کنفرانس در تاریخ تعیین شده ۱۵ اسفند ماه با تلاوت آیاتی از قرآن مجید و سرود جمهوری اسلامی و سخنرانی برادر مهندس موسوی نخست وزیر و برادر مهندس کازرونی وزیر مسکن و شهرسازی و پیشگفتاری توسط مسئول اجرائی کنفرانس گشایش یافت.

جلسات عمومی کنفرانس صبحها تشکیل مییافت و حدود هفت مقاله علمی همراه با ترجمه همزمان قرائت میشد و بعد از ظهرها کمیته‌های تخصصی در چهار بخش برنامه ریزی، طراحی، روشهای ساخت و زیرساختها برگزار میگردد.

برنامه بازدیدها

روز اول بازدید از خرابیه‌های بمباران مسجد جامع اصفهان توسط رژیم صدام و آثار معماری تاریخی و گلزار شهدای اصفهان و برنامه سخنرانی استاندار اصفهان.

روز دوم بازدید از دزفول و آثار باقیمانده خرابیه‌های اصابت ۱۵۶ موشک باین شهر و بخصوص محله دزفول قدیم "قلعه دژپل" و محله گرناسیون و سایر خرابیه‌های شهر قدیمی و بی نظیر دزفول و نیز شهر شوش و قلعه شوش و خرابیه‌ها و بازسازیهای آن.

روز سوم بازدید از شهرها و روستاهای ویران شده و بازسازی شده دشت آزادگان (روستاهای جاده سوسنگرد - سوسنگرد - احیمر - بردیه - دهلاویه - سابله - روستاهای کنار هورالهویزه - هویزه ساریه - مالکیه - سعدون حمودی) توانست گوشه‌ای از عمق جنایات

صدام و فعالیت‌های چشمگیر بازسازی رابخوبی بنمایاند
نمایشگاه ستاد بازسازی و نوسازی استان خوزستان توسط دانشجویان دانشکده معماری دانشگاه شهید بهشتی و سخنرانی استاندار محترم خوزستان در اهواز و بحث و گفتگوی شرکت کنندگان پیرامون بازدیدها. روز چهارم بازدید از خرابیه‌های موشک باران شهر اندیمشک و چگونگی بازسازی آنها با همیاری و نیروی خود مردم بود.

پس از پایان برنامه چهار روز بازدید و مسافرت دو روز دیگر کنفرانس با بحث و بررسی نتایج بازدیدها با ایراد سخنرانیهای عمومی و نقد علمی در کمیته‌های تخصصی و تهیه و تدوین قطعنامه ادامه یافت. در روز ۲۵ اسفند ماه (روز دهم) نتایج حاصله بحثهای کمیته‌های تخصصی و قطعنامه نهائی کنفرانس که چکیده نظرات کمیته‌ها و پیشنهادات عمومی و محکومیت رژیم سفاک و ددمنش عراق بود قرائت و مورد تصویب کلیه حاضران قرار گرفت.

آخرین برنامه کنفرانس دیدار با ریاست جمهوری اسلامی ایران جناب حجت الاسلام خامنه‌ای و سخنرانی ایشان برای شرکت کنندگان بود.

قطعه‌نامه

شرکت کنندگان در کنفرانس بین‌المللی بازسازی مناطق جنگ زده که از تاریخ ۱۵ تا ۲۵ اسفند ماه در دانشگاه تهران با حضور اساتید دانشگاهها و متخصصین ۲۶ کشور جهان و نمایندگان دو ارگان تخصصی وابسته به سازمان ملل متحد (اسکاپ و هابیتات) همراه با دیدار از مناطق جنگ زده و بازسازی شده برگزار کردید، مراتب قدردانی و تشکر عمیق خود را از دولت جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه تهران و دانشکده هنرهای زیبا و سایر ارگانهای مربوطه ابراز داشته و قطعه‌نامه ذیل را به اتفاق آراء در ۱۰ ماده تصویب مینمایند:

۱- شرکت کنندگان در کنفرانس معتقدند که برپائی کنفرانس بین‌المللی بازسازی مناطق جنگ زده در شرایط جنگ تحمیلی گویای علاقه و توجه شدید جمهوری اسلامی ایران به گسترش روابط فرهنگی و علمی بین‌ملتها و دست‌یابی به بالاترین و عالیترین روشهای علمی و تکنیکی است.

۲- شرکت کنندگان در کنفرانس معتقدند که محافلی نظیر این کنفرانس علمی می‌تواند بهترین موقعیت برای نقد و بررسی تجربیات گذشته و دست‌یابی به راه‌حلهای مناسبتر در زمینه بازسازی بوده و به برپائی کنفرانسهای علمی دیگری پیرامون این موضوع تاکید می‌نمایند.

۳- با توجه به ارزش و اعتبار والای معماری اسلامی ایران اعضاء کنفرانس معتقد به ادامه راه این معماری اصیل و عمیق بوده و هرگونه گرایش به معماری بی‌هویت و اصلت و مفایر روحیات، اعتقادات و شرایط اقلیمی خاص این مرز و بوم را مسیری انحرافی و زیان‌بار تلقی نموده و معتقد به بهره‌گیری از تکنولوژی مدرن در گسترش این معماری و شهرسازی و نه در هم‌کوبی آن می‌باشند.

۴- ایجاد هماهنگی در کلیه برنامه‌ریزیها و عملیات مربوط به بازسازی مناطق جنگ زده در کلیه سطوح و بخشهای برنامه‌ریزی بایستی از طریق تدارک یک مرکز اطلاعاتی پویا و با برقراری تعادلی منطقی بین مکانیزم تصمیم‌گیری از بالا به پائین و از پائین به بالا صورت پذیرد. براین اساس باید از اعمال سیاستها و اقدامات پراکنده که با چهارچوب کلی سیاستها و برنامه‌های بازسازی مناطق جنگ زده و هدفهای کلی توسعه ملی مغایرت داشته باشد جدا " خودداری شود.

کمیته برنامه ریزی و مدیریت بمنظور حسن اجرای نکات بالا پیشنهاد مینماید که یک واحد نظارت زیر نظر نخست وزیر جهت ایجاد هماهنگی و نظارت و کنترل و تعیین اولویتها و استفاده موثر از کلیه منابع تشکیل گردد.

این کمیته توصیه می‌نماید که دولت بجای تامین مسکن بصورت کامل هم خود را صرف فرآیند تامین مسکن نماید، در مورد

شهرسازی نیز بایستی بجای توجه به فرمهای معماری بیشتر روی فرم ، ساخت و تیپولوژی مجتمع های زیستی تاکید شود ، تا از این طریق بتوان ارزشهای سنتی و فرهنگی را احیاء نمود .

به توصیه این کمیته استفاده از برنامه ریزی منطقه ای با هدف اصلی توزیع مطلوب جمعیت در مناطق جنگ زده بسیار ضروری است . در یک چنین برنامه ریزی بایستی به تمرکز مناسب جمعیت ، هزینه های سرمایه گذاری ، عوارض طبیعی و مسائل خاص دفاعی توجه لازم مبذول گردد .

۵- سازماندهی فضائی و طراحی شهری و روستائی بدون حضور مردم بی معنا خواهد بود و این حضور بایستی آگاهانه و با آموختن از روشهای طراحی و سازماندهی مردمی از خود مردم و ارتقاء کیفیت و تصحیح و آموزش مجدد آنها به مردم صورت پذیرد .

کمیته طراحی کنفرانس تاکید می نماید که بافتهای ارزشمند تاریخی می باید با حداقل تغییرات صورت گرفته و شهر راهمچون یک ثروت ملی برای آیندگان حفظ و بانان سپرد و در بافتهای تخریب شده طراحی شهری برپایه باز زنده سازی این نقاط انجام پذیرد .

۶- روشهای ساخت در هر منطقه می بایست منطبق بر نیازهای واقعی جامعه ، شرایط اقلیمی ، فرهنگی ، سنتی و معماری بومی و شرایط زمان کنونی و تکنولوژی مناسب بوده و مصالح و روشها و امکانات محلی نیز در نظر گرفته شود ، کمیته روشهای ساخت معتقد است از خودیاری و همیاری و روحیه انقلابی مردم در بازسازی مناطق جنگ زده همراه با آموزش لازم در این زمینه به بهترین وجه میتوان استفاده نمود .

انواع مختلف روشهای ساخت با استفاده از تکنیکهای ساده و یا پیشرفته برای تولید واحدهای مسکونی بشرط آنکه قابل انعطاف و گسترش ، باز و قابل حمل و با امکانات محلی و منطقه ای سازگار باشد می تواند مورد استفاده قرار گیرد ، بهر حال تکنولوژی مناسب برای تامین مسکن ارزان قیمت در مناطق جنگ زده و تخریب شده شهری و روستائی از هم اکنون می بایست مورد بررسی قرار گیرد .

۷- زیر ساختها از عوامل مهم رفاه اجتماعی و توسعه اقتصادی شهر و روستا است و دولت در اجرای آنها نقش اساسی را بعهده دارد ، بدیهی است در ابتدا بایستی امنیت کار با شناسائی کلیه عوامل خطر و رفع آنها تا سرحد امکان ایجاد گردد . کمیته زیر ساختها تاکید می نماید که ضایعات جنگی اثرات نامطلوبی بر محیط زیست انسانی می گذارد و آرزومی نماید که چنین پدیده های به هیچ کشوری تحمیل نشده و آغاز گر آن محکوم گردد .

۸- آثار فرهنگی و معماری اسلامی ایران دارای آنچنان غنای والا و اعتبار جهانی است که نمی توان آنها را در انحصار مالکیت یک ملت دانست بلکه بدون شک متعلق بدنیای متمدن امروز و فرداها و ثروت فرهنگی همه ملتهاست و تخریب و انهدام این آثار

ارزشمند ضربه‌ای مهلک بر پیکر فرهنگ ملتها و انسانیت است که نمی‌بایستی بسادگی از آن گذشت ، شرکت کنندگان در کنفرانس تخریب این آثار ارزشمند معماری اسلامی را که مفایر کنوانسیون ۱۴ می ۱۹۵۴ لاهه (مربوط به حمایت اموال فرهنگی در هنگام جنگ) می‌باشد محکوم نموده و انتظار دارد مجامع فرهنگی بین‌المللی نیز اینگونه اعمال را محکوم و دولت عراق را از ادامه این روش تجاوزکارانه بازدارند .

۹- حق حیات و برخورداری از حق مسکن از ابتدائی‌ترین حقوق انسانهاست و تخریب مناطق مسکونی غیر نظامی بهر طریقی که باشد ، محروم نمودن آنان از این حقوق و تجاوزی آشکار به اصل اولیه انسانیت است که متأسفانه در مناطق جنگ زده بر مردم ایران تحمیل شده است و شرکت کنندگان در کنفرانس با توجه به اصول انسانی فوق‌الذکر و مفاد کنوانسیون چهارم ژنومورخ ۱۲ اوت ۱۹۴۹ (مربوط به حمایت افراد غیر نظامی در زمان جنگ) و توافق ۱۲ ژوئن ۱۹۸۴ با دبیرکل سازمان ملل متحد ، هر گونه تخریب مناطق مسکونی و کشتار بی دلیل افراد غیر نظامی را محکوم و مصراً " خواستار جلوگیری از ادامه آن می‌باشند .

۱۰- بلحاظ تحقیق عمیق تر و آشنائی بیشتر با معماری اصیل اسلامی ایرانی که بارزترین آثار معماری جهانی است و بخاطر دستیابی به روش باززنده‌سازی این معماری با توجه به دگرگونی‌های زندگی امروزی و پیشرفت تکنولوژی ، پیشنهاد میشود که کنگره جهانی معماری اسلامی ایران در شهر اصفهان تشکیل و موارد فوق با حضور اساتید و صاحب‌نظران علاقمند و برجسته مورد بحث و گفتگو قرار گیرد ، بدیهی است همکاری داوطلبانه همه دانشکده‌های هنری و معماری و اساتید معماری در این زمینه ضروری می‌نماید .

در پایان شرکت کنندگان از برنامه‌ریزی دقیق و قابل استفاده کنفرانس و ارگانهایی که در برقراری این کنفرانس در تهران و بازدیدهای اصفهان و خوزستان همکاری و تلاش ثمربخش نموده‌اند صمیمانه تشکر می‌نمایند .

والسلام